

Praha, 17.8.2020

Oponentský posudek dizertační práce

Problematika očkování na prahu třetího tisíciletí.

*Vnímání a postoje k očkování mezi studenty lékařské a pedagogické fakulty na
Univerzitě Karlově*

Doktorské studium

Studijní program: Preventivní medicína

Autor: MUDr. Jiří Šálek

Oponent: MUDr. Kateřina Fabiánová, Ph.D.

Předmětem doktorské dizertační práce MUDr. Šálka je aktuální problematika očkování, zejména postoje k očkování. Cílovou skupinou byli studenti lékařské a pedagogické fakulty.

Předložená práce má celkem 79 stran textu a obsahuje 3 přílohy, dotazník „Problematika očkování na prahu třetího tisíciletí“ a 2 odborné publikace v impaktovaných časopisech, v jedné je předkladatel prvním autorem, v druhé spoluautorem. V seznamu použitých zdrojů dizertační práce je celkem 84 citací.

Práce je standardně členěna. V úvodu autor zařazuje problematiku očkování, včetně historie, platné legislativy v České republice, obecných principů imunity a očkování, významu očkování a kladnému i odmítavému přístupu a postojů společnosti k očkování. Dále autor popisuje cíl a jednotlivé hypotézy práce. Uvedena je metodika, výsledky, diskuse, závěry a doporučení.

Téma práce je zajímavé a vysoce aktuální. Počet odmítačů očkování ve společnosti narůstá, což může časem vést k situaci, že se u nás znovu stane problémem celá řada vakcinačních prakticky vymýcených preventabilních infekcí. Mladí lidé, studenti, a tedy budoucí rodiče jsou ovlivňováni názory „antivakcinačních lobby“, jimž média často vycházejí až nekriticky vstříc. A právě budoucí učitelé a lékaři mohou svým postojem ovlivnit názory společnosti a nastavit pozitivní vnímání očkování.

Primárním cílem této doktorské práce bylo zjistit, zda existuje rozdílná míra přijetí očkování mezi studenty lékařské a pedagogické fakulty. Dalším cílem bylo analyzovat faktory podmiňující u studentů míru pozitivního vnímání očkování. Autor si v práci stanovil tři hypotézy, které následně dokazoval pomocí výsledků z dotazníkového šetření. Autor vycházel z primární hypotézy, že studenti obou fakult budou mít na očkování odlišné názory, pokud ano, studenti pedagogické fakulty budou mít nižší míru přijetí očkování a v doplňkové hypotéze analyzoval vybrané faktory, které statisticky významně mění míru pozitivního přijetí očkování.

Metodika

Projekt byl realizován formou deskriptivní průřezové dotazníkové studie. Po pilotní ověřovací studii v lednu 2019 byly dotazníky náhodně distribuovány mezi studenty obou fakult v průběhu března a dubna roku 2019. Dotazník obsahoval otázky na demografické údaje, životní styl a názory související s očkováním. Studie se zúčastnilo 722 respondentů (386 studentů medicíny a 336 studentů pedagogické fakulty). Získaná data byla po zpracování analyzována biostatistikem s pomocí statistického softwaru STATA 15.1 a Prism 8.

Z výsledků práce vybírám:

Nulová hypotéza byla zamítnuta a potvrdila se alternativní hypotéza, tedy že studenti pedagogické fakulty mají nižší míru přijetí očkování (72 %) než respondenti z lékařské fakulty (92 %). Šance odmítnout očkování byla vyšší u respondentů s pozitivním postojem k alternativní medicíně. Strach z infekcí míru pozitivního vnímání očkování významně zvyšoval a naopak, strach z nežádoucích účinků ji jednoznačně snižoval.

Otázky na autora:

- 1) Jak si vysvětlujete vyšší afinitu k alternativní medicíně u studentů učitelství?
- 2) Jakým způsobem by bylo možné přispět k lepší informovanosti studentů a budoucích rodičů o očkování?
- 3) Celý svět se připravuje na novou vakcínu proti onemocnění Covid-19. Koho byste v ČR očkoval přednostně a proč?

Závěr oponentského posudku:

Předložená práce řeší stále aktuální problematiku postojů k očkování. O mezinárodní úrovni práce svědčí dvě publikace v odborných časopisech. Dizertační práce MUDr. Šálka splňuje všechny požadavky kladené na dizertační práci a je v plném souladu s náplní a cíli studijního oboru Preventivní medicína.

Doporučuji ji k obhajobě před oborovou komisí Preventivní medicína a v případě úspěšné obhajoby doporučuji, aby byl MUDr. Šálkovi udělen titul „Ph.D.“.

MUDr. Kateřina Fabiánová, Ph.D.
Oddělení epidemiologie infekčních nemocí
Centrum epidemiologie a mikrobiologie
Státní zdravotní ústav

v Praze dne 17. srpna 2020